

GURUHDAN CHETLATILISH MUAMMOSINING IJTIMOIIY VA PSIXOLOGIK XUSSUSIYATLLARI

Ergashev Bunyod Shokir o`g`li

Turon Xalqaro Universiteti Psixologiya fani o`qituvchisi

**Kalit so`zlar:** o`smir, guruh, autsayder, ijodkorlik, yolg`izlik

Ключевые слова: подросток, группа, аутсайдер, творчество, одиночество.

Keywords: teenager, group, outsider, creativity, loneliness

O'smirlik sohasidagi tadqiqotlar juda kam. Shunga qaramasdan, ularning barchasi tashvishlanish, past darajadagi o'z – o'zini hurmat qilish va o'smirlardagi autsayderda yolg'izlikni boshdan kechirish haqiqatini ochib beradi.

Shunday qilib, G. Krayg, o'smirlarning 80 % tengdoshlari guruhiga kiritilgan bo'lsa-da, ularda sezilarli 20% mavjud emas. U shunday deb yozadi: "odatda biz ularni yolg'iz deb hisoblaymiz. Ko'pchiligimiz yolg'iz bo'lishni yomon deb hisoblaymiz, o'z irodasiga ko'ra, hech kim buni qilmaydi. Biroq, bu har doim ham shunday emas. Ijodiy ish-rasm, musiqa, yozuvchining ishi — masalan, yolg'izlikni talab qiladi. Ijodkorlar tez — tez unga intilishadi yaratish va o'ylash uchun. Yolg'izlik boshqa ko'plab ijobiy fazilatlarga ega. Ba'zi odamlar yolg'iz qolib, qayta tug'ilgan yoki shifo topgandek his qilishadi. Ko'pchilik rassom yoki yozuvchi bilan bir xil sabablarga ko'ra bo'lishni xohlaydi - faqat shu tarzda ular hamma narsani o'ylab, muammolarini hal qilishlari mumkin

Shunga qaramay, yolg'izlik salbiy xususiyatga ega. Bu holat rad etish, izolyatsiya qilish, depressiya va zerikishning og'ir his-tuyg'ulariga olib kelishi mumkin. Shunday qilib, Yolg'izlikning ikki xil sub'ektiv tajribasi mavjud. Ulardan biri baxtsizlik deb hisoblanadigan majburiy yolg'izlik; majburiy yolg'izlikka munosabat-boshqa odamlarning jamiyatini izlash yoki rad etish hissi tufayli ularni qo'rqitish. Yolg'izlikning sub'ektiv tajribasining yana bir turi-bu ijodkorlik yoki psixologik tiklanish uchun imkoniyat sifatida atrof-muhitning zulmidan qutulish sifatida qabul qilinadigan ixtiyoriy yolg'izlik. Ba'zi o'smirlar bolalikdan o'smirlik davriga o'tishda yolg'izlik hissini his qilishadi. Boshqalarda bu tuyg'u yoshga bog'liq emas, ular bolalik bilan ajralib turadi, lekin do'stlar bilan janjallashish yoki tengdoshlari ularni rad etish hissi bilan bog'liq

Shuni ta'kidlash kerakki, yoshlik va o'smirlik neofreidizm vakillari tomonidan ichki nomuvofiqlik va qiymat yo'nalishining noaniqligi bilan bog'liq davrlar sifatida qaraladi. A. Freydning fikriga ko'ra, bu davrlar, shuningdek, instinktiv tabiatga ega bo'lgan kuchlarning uyg'onishi natijasida yuzaga keladigan ajoyib zaiflik bilan ajralib turadi, bu esa o'smirlar va o'smirlarning yabancilaşma namoyonlariga nisbatan sezgirligini oshiradi.

Neofreidistlar o'smirlik davrida autsayderlashish namoyon bo'lishining dolzarbligini ko'rsatadi. Ular bu fakti o'smirning avtonomiyaga (ozodlik) bo'lgan istagi va ularning qadriyatlarini va standartlariga boshqalar o'rtasida qarama-qarshiliklar paydo bo'lishi bilan bog'lashadi. Neo-freuderlarni tushunishda autsayderlashish mexanizmi quyidagilardan iborat: o'z avtonomiyalarini saqlab qolish uchun o'smir qudratli, qudratli va o'z-o'zini nazorat qilish uchun murojaat qilishi kerak. O'z-o'zini nazorat qilish o'z-o'zini takomillashtirish zarurati bilan namoyon bo'ladi. Biroq, ichki ehtiyojlarga erishish istagi g'azablansa yoki oqlanmasa, o'smir ko'pincha shaxsiy halokat, depressiya, nafrat va nafrat his-tuyg'ulariga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Mirziyoyev SH .M .Tanqidiy taxlil ,qat'iy tartib intizom va shaxsiy javobgarlik-har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo;lishi kerak.-T; 'O'zbekiston '2018y
2. Mirziyoyev SH .M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda quramiz .T;O'zbekiston 2017
3. Davletshin M., To'ychieva S. Umumiy psixologiya T.:TDPU,2002.–202 b.
4. G'oziyev E.G'. Intellekt psixologiyasi. T., 1996.
5. G'oziyev E.G'. Tafakkur psixologiyasi. Toshkent. 2002